

Висновки. Отже, виробництво біологічних видів палив в Україні вже є реальністю, незважаючи на перешкоди, в тому числі з боку законодавчої влади а також зацікавлених структур. Не викликає сумнівів, що виробництво відновлюваних видів палив в нашій країні призведе до позитивних наслідків, а саме:

- розвитку сільського господарства;
- відродження бурякоцукрової та спиртової галузей;
- зменшення енергетичної залежності;
- збільшення експорту продукції переробної промисловості;
- позитивного екологічного ефекту;
- соціальних зрушень – створення нових робочих місць, поповнення місцевих бюджетів, відродження села.

Хочеться ще раз нагадати слова Г.М. Калетніка, виголошені ним на Міжнародній науково-технічній конференції «Земля України – потенціал енергетичної та екологічної безпеки держави», яка відбулася 25-26 березня 2010 року у м. Вінниця, про те, що «...розвиток біоенергетики в Україні має будуватися, в першу чергу, саме виходячи з національних інтересів», адже відомо, що якщо ми самі не подбаємо про своє майбутнє, то цього ніхто не зробить за нас.

Список використаної література

1. Калетнік Г.М. Розвиток ринку біопалив в Україні: [монографія] / Г.М.Калетнік. – Київ : Аграрна наука, 2008. – 464 с.
2. Калетнік Г.М. Розвиток виробництва та споживання біологічних палив в Україні / Г.М.Калетнік // Розвиток виробництва та споживання біологічних палив в Україні : всеукр. наук.-практ. конф., 24 квіт. 2007 р. : збірник матер. конф.– К., 2007. – С. 11 - 16
3. Програма розвитку спиртової галузі на 2007-2011 рр. / Затв. Наказом Мінагрополітики Від 16 жовт. 2007 р. № 738 [Електронний ресурс] : www.minagro.gov.ua / page / ? n = 8008
4. Україна. Закони. Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива : Закон 21.05.2009 р. № 1391-VI // Відомості Верховної Ради України – 2009. - № 40. – Ст. 577.

УДК 338.439

ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

І.І. Червен, д.е.н., професор

М.І. Карєба, к.е.н., ст. викладач

Миколаївський державний аграрний університет

Basic directions of government control of development of agricultural enterprises of Ukraine are lighted up. Concrete suggestions are brought in on his perfection.

Освещены основные направления государственного регулирования развития сельскохозяйственных предприятий Украины. Внесены конкретные предложения по его совершенствованию.

Вступ. Хоча сільськогосподарські підприємства в останні роки і функціонують у ринкових умовах, але без державного регулювання їм практично неможливо обійтися. Про це свідчить досвід практично всіх, у тому числі і найбільш розвинених країн світу. Належного рівня ефективності діяльності аграрних формувань можна досягнути тільки при раціональному сполученні вільного ринку і відповідної державної підтримки товаровиробників.

Постановка завдання. Проблема державного регулювання розвитку сільського господарства розглядається в наукових працях значної кількості вітчизняних вчених – економістів, в тому числі В.Г. Андрійчука, М.Я. Дем'яненка, О.І. Гойчук, О.Є. Гудзь, С. Кваші, М.Й. Маліка, В.Я. Месель-Веселяка, П.Т. Саблука та ін. Однак все ж деякі пов'язані з нею питання є поки що недостатньо вирішеними. Саме вони і розглядаються в даній статті, метою якої є висвітлення системи державного регулювання розвитку аграрної сфери економіки, наявних в ній проблем і визначення найбільш важливих напрямків її удосконалення.

Результати дослідження. Розвиток аграрної сфери АПК України у дуже великій мірі залежить від використовуваного в ній механізму державного регулювання. Основні складові останнього наведено на рис. 1.

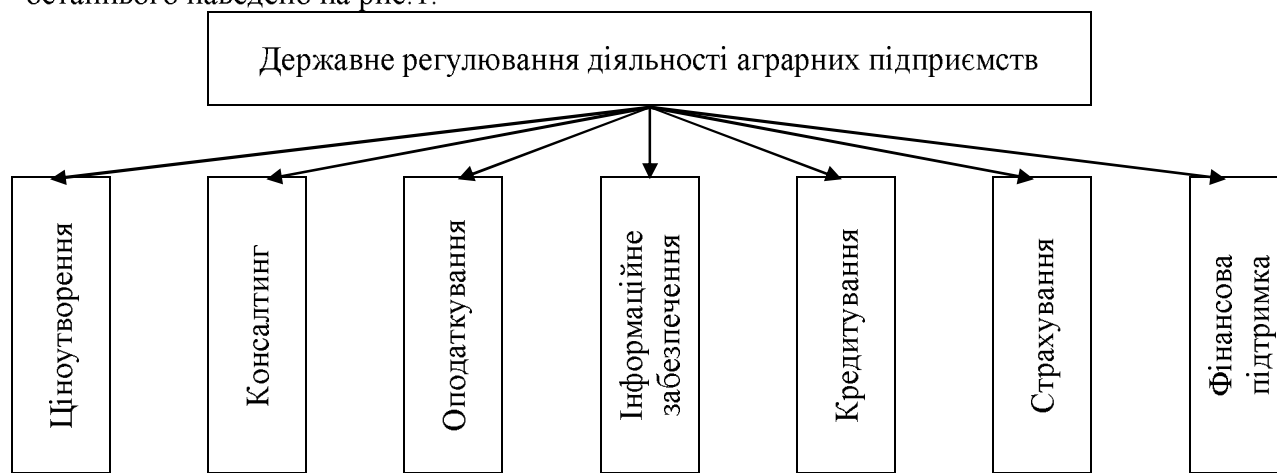

Рис.1. Основні напрямки державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки

На жаль, здійснювана в Україні останніми роками бюджетна політика не сприяла інноваційно-структурним перетворенням аграрної сфери АПК. Бюджетні кошти на підтримку діяльності сільгосп підприємств необхідно спрямовувати насамперед на наукові дослідження, оновлення тракторного парку й іншої техніки сільгосппризначення, проведення технологічних ярмарок, підготовку та перепідготовку кадрів тощо.

Важливу роль у забезпеченні сільгосп підприємств фінансовими ресурсами відіграють кредити банків. Однак, на жаль, для агротоваровиробників доступ до них залишається досить утрудненим.

Ураховуючи, що більшість комерційних банків надають сільгосптоваровиробникам кредити за непомерними для них відсотковими ставками, необхідно, щоб державні позички склали основну частину цих кредитів або надмірні відсотки комерційних установ частково компенсувалися з державного бюджету. Слід визнати, що одержані нині сільгосп підприємствами суми кредитів, по суті, є мізерними і не в змозі підняти їх економіку.

В Україні доцільно створити фонд кредитної підтримки сільгоспвиробників, джерелами якого можуть бути: кошти, одержані від реалізації продукції аграрних підприємств – у розмірі одного відсотка; повернена заборгованість по раніше одержаних з державного бюджету позичках; надходження коштів від одержаного державою ввізного та вивізного мита; надходження від грошової приватизації державних об'єктів АПК; кошти, одержані в порядку різної допомоги; надходження від повернення кредитів, наданих за рахунок Фонду та плати відсотків за них; інші джерела [1].

Одним з напрямів збільшення потенціалу підприємств є поширення використання лізингу, який сприяє вирішенню проблеми оновлення їх технічної бази. Він забезпечує економію (у

порівнянні зі звичайним кредитом) до 10% вартості технічних засобів за весь період лізингу. Одержання технічних та деяких інших виробничих засобів за лізингом не потребує застави (яка необхідна при наданні кредиту), оскільки останньою є самі засоби. Однак необхідно вказати, що гальмом для його розвитку є відсутність прискореної амортизації, яка застосовується у розвинених країнах світу.

Лізингові кошти необхідно застосовувати не тільки для підвищення технічної оснащеності сільського господарства, а і на закупівлю племінних тварин. Саме це буде основою більш швидко відтворення великотоварного виробництва тваринницького продукції та підвищення її прибутковості.

Важливу роль у підвищенні ефективності сільськогосподарського виробництва займає застосування інвестицій, яких, на жаль, не вистачає. Недостатній рівень інвестування аграрного сектора зумовлений низькою прибутковістю сільськогосподарського виробництва. Тому держава повинна: забезпечити інвесторам належну правову базу, яка дозволила б сформувати в нашій країні сприятливий інноваційно-інвестиційний клімат; створити належні соціально-економічні умови для новітніх розробок; побудувати відповідну систему інженерно-технічного забезпечення АПК; сприяти формуванню повноцінного ринку землі; збільшувати обсяги вкладень в основний капітал, особливо – у нове будівництво і реконструкцію діючих підприємств; забезпечувати послідовне зниження банківських кредитних ставок і збереження пільг щодо оподаткування АПК; сприяти залученню в АПК прямих іноземних інвестицій та ін.

Оскільки нині Україна та більшість її регіонів і підприємств відчувають нестачу власних фінансових ресурсів, все більшого значення набуває залучення іноземних інвестицій. Держава покликана створити іноземним інвесторам належне для їх діяльності в Україні економічне середовище, чому сприятимуть: введення державних гарантій реалізації найбільш ефективних проектів, що передбачають залучення іноземних інвестицій; розроблення комплексної програми стимулювання вітчизняних та іноземних інвестицій в аграрну сферу; визначення переліку пріоритетних галузей, виробництв та підприємств, яким надаватиметься пільговий режим оподаткування.

Для забезпечення найбільш ефективного використання іноземних інвестицій в Україні доцільно визначити пріоритетні напрями їх залучення. Ми підтримуємо точку зору О.Ю. Єрмакова та В.О. Герасіної [2] щодо того, що одним із основних критеріїв такого вибору має бути можливість досягнення ланцюгової реакції господарської активності й економічного росту у всьому агропромисловому комплексі.

Говорячи про оподаткування, слід вказати, що кожний сільгосптоваровиробник має обрати найбільш прийнятну для нього форму оподаткування – або за загальними умовами, або фіксований податок. Наприклад, компанія «Нібулон» сплачує податки на загальних умовах, які передбачають сплату 28 загальнодержавних і 14 місцевих податків та зборів. Дрібним же товаровиробникам краще працювати на умовах фіксованого податку, який нараховується з одиниці земельної площі і не змінюється на протязі встановленого законом терміну. Для ріллі, сіножаті і пасовищ він складає 0,15% їх грошової оцінки, для багаторічних насаджень – 0,09%.

Важливим елементом фінансового забезпечення підприємств є страхування ризиків сільськогосподарського виробництва, без чого розраховувати на стабілізацію їх діяльності, практично неможливо. Держава повинна відшкодовувати виробникам втрати, понесені у результаті несприятливих стихійних лих та погодних умов.

Ми підтримуємо точку зору О.Є. Гудзь [3] щодо необхідності державної підтримки страхування на основі таких підходів: добровільність; диференційоване відшкодування державою частини страхових тарифів за різними культурами; регулювання нею розмірів страхових тарифів або методики їх розрахунку; встановлення державою вимог до страхових компаній, що беруть участь у такій програмі; регіональний підхід.

Одним з найважливіших напрямків державного регулювання розвитку аграрних підприємств є ціноутворення. Це обумовлено тим, що диспаритет цін на сільськогосподарську і промислову продукцію викликає гостру нестачу фінансових ресурсів і обмежує можливості ефективного розвитку аграрного виробництва. За даними В.Я. Месель-Веселяка [4], через диспаритет цін аграрії втратили з 1991 р. 900 млрд грн коштів.

Ми погоджуємося з думкою П.Т. Саблука [5, 101], що слід запропонувати еквівалентні ціни (ціни відтворення), які формуються на основі норми прибутку на авансований капітал з урахуванням вартості землі. У разі реалізації продукції за ціною нижчою від еквівалентної товаровиробнику має відшкодовуватися різниця між еквівалентною та середньою ринковою або заставною ціною. Але для цього у держбюджеті повинен формуватися спеціальний фонд регулювання доходів сільськогосподарських товаровиробників.

Важливими напрямками встановлення в нашій країні паритету цін на сільгосппродукцію – з одного боку, і матеріально-технічні ресурси, що постачаються селу, з другого, є: застосування дотацій і компенсацій по основних видах аграрної продукції; встановлення державою мінімальних гарантованих цін на продукцію в межах визначених нею квот; товарні інтервенції; державне регулювання цін на продукцію природних монополій та інші види матеріально-технічних ресурсів і послуг для сільського господарства; пільгове оподаткування і кредитування сільського господарства, квотування та митне регулювання експорту й імпорту; застосування лізингу. Джерелами необхідних для здійснення вказаних компенсаційних витрат коштів можуть бути іпотечні кредити, державні і місцеві бюджети, іноземні інвестиції, а також додаткові надходження.

Приєднання України до СОТ та інших міжнародних економічних структур обумовлює необхідність розроблення відповідної державної підтримки, спрямованої на поліпшення умов відтворення ресурсного потенціалу його підприємств. Однак слід мати на увазі, що на даному етапі розвитку сільського господарства нашої країни повна орієнтація на здійснюване в країнах ЄС зменшення розмірів державної підтримки для нас є неприйнятною, оскільки це призведе до дисбалансу конкурентних позицій вітчизняних товаровиробників на світовому ринку.

Система державної підтримки АПК потребує удосконалення за такими основними напрямками:

- перехід до прямих бюджетних виплат сільськогосподарським товаровиробникам незалежно від розмірів господарств та їх організаційно-правових форм;
- впровадження ефективного механізму використання бюджетних коштів підприємствами АПК;
- розроблення та запровадження нових механізмів розподілу субсидій сільськогосподарським товаровиробникам;
- забезпечення прозорості процесу розподілу фінансової підтримки та рівноправної участі всіх аграрних підприємств в її отриманні тощо [6].

Формування в Україні фонду підтримки сільського господарства найбільш доцільно здійснювати за прикладом Білорусі, де 2% виручки від реалізації в усіх сферах відраховуються на користь села, що за наших умов і обсягів складає 60 млрд грн. Ми підтримуємо пропозицію В.Я. Месель-Веселяка [4] щодо створення фонду підтримки сільського господарства у розмірі 0,5% (9 млрд грн) з використанням його коштів на розвиток сільських територій. Важливим завданням держави та її регіональних підрозділів є створення інформаційно-аналітичних центрів і дорадчих служб з відповідними функціями обслуговування сільськогосподарських підприємств.

Висновки. Удосконалення державного регулювання розвитку сільськогосподарських підприємств нашої країни за висвітленими вище напрямками сприятиме зміцненню їх фінансового стану і підвищенню ефективності функціонування.

Список використаної літератури

1. Пиріг Г.І. Генезис кредитних відносин у сільському господарстві / Г.І.Пиріг // Економіка АПК. – 2004. – №2. – С.64-69
2. Єрмаков О.Ю. Державна підтримка інвестиційної діяльності та напрями її активізації в агропромисловому комплексі України / О.Ю.Єрмаков // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2007. – №3, т.1. – С.157-161
3. Гудзь О.Є. Ризики в системі управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств / О.Є Гудзь // Агроінком. – 2007. – №5-6. – С.94-99
4. Месель-Веселяк В.Я. Фінансування виробництва в сільськогосподарських формуваннях / В.Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2007. – №5. – С.18-23
5. Саблук П.Т. Розвиток земельних відносин в Україні / Саблук П.Т. – К.: ННЦ ІАЕ, 2006. – 396с.
6. Танклевська Н.С. Особливості державної підтримки розвитку АПК / Н.С.Танклевська // Науковий вісник Національного аграрного університету. – К., 2006. – вип.102. – С.307-311

УДК 331.2(091)

ЗАРОБІТНА ПЛАТА В РЕТРОСПЕКТИВІ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

Н.П. Юрчук, ст. викладач

Вінницький національний аграрний університет

The article deals with the nature and content of the category "wages". Investigate historical and contemporary concepts of wages in the work of economists and research schools

В статье рассмотрены сущность и содержание категории «заработная плата». Исследованы исторические и современные концепции заработной платы в работах ученых-экономистов и научных школ

Вступ. Праця є найважливішою частиною економіки – вона одночасно є товаром (працівник продає свою працю, створюючи нову якість і додаткову кількість матеріальних цінностей) і причиною створення додаткової вартості, оскільки предмети і матеріали при додаванні до них праці стають дорожчі.

Звідси і виникає необхідність оцінити і оплатити працю у всіх її проявах, включивши потім витрати на оплату праці в рамках встановлених державою законів у вартість продукції.

Постановка задачі. Принципи оплати праці були одним з основних питань на всіх етапах розвитку економічних вчень. Спочатку увага приділялася уточненню термінології, потім розробці моделей зв'язків заробітної плати з іншими економічними показниками. Деталізація цих моделей відбувалася за рахунок деталізації груп (класів) працюючих, розширенню складу товарів, що враховуються, включенню динамічних процесів [1].

В економічній літературі знайшли відображення питання економічної сутності праці та її оплати праці. У визначенні ж суті і змісту економічної категорії «оплата праці» дотепер немає єдності. Розглянемо в ретроспективі визначення даної категорії.

Результати дослідження. Одним з перших в економічній науці вартість людської праці визначив арабський мислитель Ібн-Хальдун (1332-1406), який вказав, «Придбання, з якого люди отримують користь – це вартість людської праці. Якби призначено було комусь взагалі не працювати, то він не придбав би абсолютно нічого. Від кількості праці людини, її місця серед інших робіт і потреб людей в ній залежить вартість цієї праці».

У.Петті при розробці вчення про заробітну плату та ренту, розглядав заробітну плату як ціну праці, та зводив її до фізичного прожиткового мінімуму. Величину заробітної плати він визначав об'єктивними факторами, а не суб'єктивними рішеннями законодавців: «Закон, повинен забезпечувати робочому лише засоби до життя, тому що якщо йому дозволяють отримувати вдвоє більше, то він працює вдвоє менше, ніж міг би працювати, а це для суспільства означає втрату такої ж кількості праці» [3].